

— між потенційними можливостями студента в опануванні обліковими дисциплінами та нездатністю оволодіти ними у зв'язку з відсутністю необхідних для цього умінь та навичок;

— між засвоєним навчальним матеріалом та невмінням його застосувати на прикитці студентом тощо.

Такі суперечності не випадкові. На наш погляд, їх можна вирішити введенням у процес навчання консультацій, а також індивідуальних планів, які будуть узгоджені кафедрою для певних категорій студентів. Вважаємо, що на індивідуальних заняттях комунікативні навички студентів посиляться, перш за все, на рівні «суб'єкт-суб'єкт». Вважаємо, що викладач досягнув поставленої мети, якщо майбутній спеціаліст зможе спілкуватися на макрорівні (з іншими суб'єктами в системі певних традицій та правил, які склалися в житті).

Таким чином, однією з найактуальніших проблем у сучасному суспільстві в цілому і в сфері освіти зокрема, є проблема професійної компетентності, в тому числі комунікативної. Досвід провідних вищих навчальних закладів свідчить про необхідність спеціальної цілеспрямованої підготовки суб'єкта до виконання обов'язків, які накладає обрана спеціальність.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студ., асп. та мол. викл. вузів / Міжнародний фонд «Відродження». — К.: Либідь, 1998. — 558 с.

2. *Богуш А. М., Григоренко Г. І.* Запрошуємо до розмови: Посібник для роботи з дошкільниками. — 2. вид. — К.: Освіта, 1997. — 151 с.

3. *Кузьміна О. В.* Диференційоване навчання в умовах групової форми навчальної діяльності учнів початкової школи: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.09 / Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Х., 2002. — 17 с.

4. *Рудницька О. П., Болгарський А. Г., Свистельнікова Т. Ю.* Основи педагогічних досліджень: Навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закл., які вивчають дисципліни мистецького циклу / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К., 1998. — 143 с.

5. *Зимняя И. А.* Педагогическая психология. — М.: 2002.

6. *Алинов Н. А.* Диагностика педагогических способностей. — М., Воронеж, 1997.

7. *Ворожцов В. Н., Москаленко А. Т.* Методологические установки ученого: природа и функции. — Новосибирск, 1986.

О. М. ГУБАЧОВА, канд. екон. наук, доц.,

Ю. О. НОЧОВНА, ст. викл.

(Полтавський університет споживчої кооперації України)

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Дисципліна «Бухгалтерський облік» є профілюючою у системі підготовки фахівців з обліку та аудиту і відіграє роль своєрідного теоретичного підґрунтя, з якого починається всебічне та системне оволодіння знаннями і навичками з бухгалтерського обліку. Вивчення зазначеної дисципліни дозволяє студентам досягти розуміння сутності основних облікових процедур, сприяє формуванню системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку, які є базою для вивчення інших спеціальних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Мета, завдання, предмет і зміст дисципліни «Бухгалтерський облік» визначені Галузевим стандартом вищої освіти «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за напрямом 0501 — «Економіка і підприємництво» спеціальності 6.050106 «Облік і аудит» [2].

Багаторічний досвід викладання даної дисципліни дозволяє виокремити низку проблемних питань щодо назви, структури, послідовності та змісту курсу.

Насамперед, суттєве заперечення викликає сучасна назва дисципліни — «Бухгалтерський облік», яка з одного боку, не відповідає її змісту за переліком передбачених тем, а з іншого — нівелює саме поняття бухгалтерського обліку, звужуючи його до «рахунковедення». На наш погляд, у даній дисципліні викладаються **основи бухгалтерського обліку** і саме так вона має називатися.

Щодо структури дисципліни та послідовності викладання матеріалу пропонуємо відновити давню полеміку стосовно того, з чого починати вивчення курсу. Серед вітчизняних фахівців дискусія велася навколо пріоритетності тем: «Бухгалтерський баланс» та «Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис». На думку авторів, з урахуванням визначення бухгалтерського обліку, наведеного у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», більш доцільним і логічним є викладення теоретичного матеріалу у послідовності, запропонованій д. е. н., професором Швецем В. Г. — бухгалтерський баланс; первинне спостереження; рахунки бухгалтерського обліку [6].

Водночас, зауваження у авторів викликають окремі теми Галузевого стандарту, що формують зміст дисципліни. Так, вважаємо недоцільним виділення теми 6 «План рахунків бухгалтерського обліку», оскільки, на наш погляд, сутність, структура та призначення Плану рахунків мають розкриватися у темі «Рахунки

бухгалтерського обліку і подвійний запис». Разом з тим, потребує зміни назва теми 9 з «Основи бухгалтерської звітності» на «Основи фінансової звітності» як більш коректну.

Стосовно змістовності окремих тем дисципліни проблемними, на нашу думку, залишаються питання: видів обліку, предмету і об'єктів бухгалтерського обліку, класифікації господарських засобів та джерел їх утворення, класифікації і визначення видів діяльності підприємства, принципів бухгалтерського обліку, впливу господарських операцій на баланс, класифікації бухгалтерських рахунків тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бутинець Ф. Ф.* Теорія бухгалтерського обліку. — Житомир: ЖІТІ, 2000. — 640 с.
2. Галузевий стандарт вищої освіти «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за напрямом 0501 — «Економіка і підприємництво» спеціальності 6.050106 «Облік і аудит»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2002., № 330.
3. *Кужельний М. В., Лінник В. Г.* Теорія бухгалтерського обліку. — К.: КНЕУ, 2001. — 334 с.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996—XIV (зі змінами і доповненнями). // Навчально-практичний посібник «Курсом реформ — облік 2000». — Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс — Клуб», 2000. — с. 256.
5. *Хендриксен Э. С., Ван Бред М. Ф.* Теория бухгалтерского учета. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 576 с.
6. *Швець В. Г.* Теорія бухгалтерського обліку. — К.: Знання-Прес, 2003. — 444 с.

М. В. ЄРМОЛАЄВА, канд. екон. наук, доц.,
Ю. Д. СКИДАНЕНКО, канд. філол. наук.
(Полтавська державна аграрна академія)

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК» СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НЕЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

В умовах економічної реформи в Україні особливої актуальності набуває проблема формування нової економічної культури. Її основні риси — прагнення до заощадження, економне господарювання, дисциплінованість, відповідальність за результати своєї